

EWIDENCJA MIEJSCOWOŚCI, ULIC I ADRESÓW REGISTER OF TOWNS, STREETS AND ADDRESSES

Marcin Leończyk

Główny Urząd Geodezji i Kartografii

Słowa kluczowe: ewidencja miejscowości ulic i adresów, punkt adresowy
Keywords: register of towns, streets and addresses, address point

Wprowadzenie

Ewidencja miejscowości, ulic i adresów, nazywana dalej EMUiA, jest rejestrem publicznym prowadzonym przez gminy, który pełni kluczową rolę w funkcjonowaniu państwa i w życiu jego obywateli. W rejestrze tym gromadzone są w szczególności dane adresowe, rozumiane jako informacje o lokalizacji budynków, na które składają się: nazwa województwa, powiatu i gminy, miejscowości, ulicy, numer budynku i kod pocztowy. Dane ewidencyjne, ze względu na swoją referencyjność, coraz częściej są używane na szeroką skalę i stanowią integralną część wielu rejestrów publicznych i systemów informacyjnych, zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego.

Ewidencja wraz ze zbiorem tabliczek z numerami porządkowymi budynków oraz zbiorem tabliczek z nazwami ulic i miejscowości stanowi element systemu adresowego.

Adresy wzbogacone o lokalizację przestrzenną (tzw. punkty adresowe) mają szczególne zastosowanie w określaniu, przy użyciu odbiorników GNSS, optymalnej trasy dojazdu do wyznaczonego miejsca. Dane te, są używane przez różnego rodzaju służby uczestniczące w akcjach ratowniczych, co w znaczny sposób wpływa na podniesienie ich efektywności.

Nowelizacja ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne (Ustawa, 2010), wprowadziła zmiany w funkcjonowaniu rejestru adresowego, z których do najważniejszych należy zaliczyć obowiązek prowadzenia ewidencji w systemie teleinformatycznym. Wymóg ten skutkuje zastąpieniem dotychczasowej dokumentacji papierowej danymi cyfrowymi przechowywanymi i przetwarzanymi za pośrednictwem rozwiązań informatycznych, co przeloży się na podniesienie jakości zgromadzonych danych oraz efektywności ich wykorzystania przez inne rejestry, systemy i podmioty.

Podstawy prawne

Ustawa o infrastrukturze informacji przestrzennej (Ustawa, 2010). wprowadziła szereg istotnych zmian w ustawie Prawo geodezyjne i kartograficzne. Nowelizacja ta spowodowała m.in.:

- 1) zaprzestanie prowadzenia przez gminy ewidencji numeracji porządkowej nieruchomości oraz ustalania numerów porządkowych nieruchomości zabudowanych, jak również nieruchomości przeznaczonych pod zabudowę zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego,
- 2) rozpoczęcie prowadzenia przez gminy w systemie teleinformatycznym ewidencji miejscowości, ulic i adresów oraz ustalania numerów porządkowych budynków mieszkalnych i innych budynków przeznaczonych do stałego lub czasowego przebywania ludzi, w tym w szczególności budynków: biurowych, ogólnodostępnych wykorzystywanych na cele kultury i kultury fizycznej, o charakterze edukacyjnym, szpitali i opieki medycznej oraz przeznaczonych do działalności gospodarczej, wybudowanych, w trakcie budowy i prognozowanych do wybudowania.

Na podstawie znowelizowanego Prawa geodezyjnego i kartograficznego minister właściwy do spraw administracji publicznej wydał dokument (Rozporządzenie, 2012b) uściślający zasady zakładania i prowadzenia EMUiA, który określa m.in.:

- 1) szczegółowy zakres informacji gromadzonych w bazach danych ewidencji,
- 2) organizację i tryb ustalania danych ewidencji, w tym: miejscowości, ulicy, numeru porządkowego,
- 3) organizację i tryb tworzenia bazy danych tej ewidencji w tym: specyfikację modelu pojęciowego danych ewidencji ulic i adresów oraz schemat GML wymiany danych ewidencji,
- 4) organizację i tryb aktualizacji i udostępniania ewidencji,
- 5) podstawowe wymagania funkcjonalne systemu teleinformatycznego stosowanego do prowadzenia ewidencji miejscowości, ulic i adresów.

Uregulowania zawarte w ww. rozporządzeniu mają na celu zachowanie w jak najszerszym zakresie dotychczasowych danych adresowych, dla zminimalizowania kosztów zmian nakładanych na obywateli przy utrzymaniu harmonizacji zbiorów danych tej ewidencji ze zbiorami innych adresów publicznych.

Zakres informacji gromadzonych w ewidencji i sposoby ich udostępniania

W ewidencji miejscowości, ulic i adresów gromadzi się dane przestrzenne i opisowe w szczególności dotyczące:

- 1) miejscowości, w tym:
 - a) urzędowe nazwy miejscowości i ich rodzaje (zgodne z danymi określonymi w państwowym rejestrze nazw geograficznych),
 - b) identyfikatory miejscowości określone w krajowym rejestrze urzędowym podziału terytorialnego kraju (TERYT),
 - c) dane określające przebieg granic miejscowości (z wykorzystaniem danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju oraz

- ewidencji gruntów i budynków) i/lub pozycję punktu reprezentującego w sposób przybliżony położenie miejscowości,
- d) nazwy jednostek zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, w których granicach jest położona miejscowość oraz ich identyfikatory TERYT,
- 2) ulic, obejmujące:
- a) nazwy ulic i placów (zgodne z uchwałami rady gminy),
- b) identyfikatory TERYT nazw ulic i placów,
- c) dane określające przebieg osi ulic oraz zewnętrznych granic placów i ulic w kształcie ronda (z wykorzystaniem informacji zawartych w uchwałach rady gminy, danych ewidencji gruntów i budynków oraz BDOT500),
- 3) adresów, na które składają się informacje obejmujące:
- a) nazwę województwa, powiatu i gminy oraz ich identyfikatory TERYT,
- b) rodzaj i nazwę jednostki pomocniczej (sołectwo, dzielnica, osiedle i inne),
- c) nazwę miejscowości o statusie miasta lub wsi i jej identyfikator TERYT,
- d) nazwę miejscowości stanowiącej część miasta lub wsi i jej identyfikator TERYT,
- e) nazwę ulicy lub placu i jej identyfikator TERYT,
- f) numer porządkowy budynku¹, do którego przyporządkowuje się punkt adresowy (określany z wykorzystaniem ewidencji gruntów i budynków, BDOT500, BDOT10k, ortofotomapy cyfrowej, dokumentów planistycznych²), na który składają się następujące informacje:
- para współrzędnych X, Y określająca położenie punktu adresowego w przestrzeni,
 - status budynku, z którym jest związany punkt adresowy, wyrażony za pomocą atrybutów: budynek istniejący, budynek w trakcie budowy, budynek prognozowany,
 - usytuowanie budynku, z którym jest związany punkt adresowy, wyrażone za pomocą atrybutów: budynek naziemny, budynek podziemny,
 - identyfikator działki ewidencyjnej, na której jest usytuowany punkt adresowy,
 - informacja jaki element budynku reprezentuje punkt adresowy: przybliżony środek ściany budynku zwróconej do ulicy lub placu, przybliżony środek wejścia do budynku, przybliżony środek ciężkości budynku,
- g) kod pocztowy.
- Dane przestrzenne w ewidencji wykazuje się w państwowym układzie współrzędnych geodezyjnych 1992 lub 2000.
- Informacje zawarte w ewidencji udostępnia się:
- a) za pomocą usług sieciowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej (Ustawa, 2010),
- b) w postaci:
- dokumentów elektronicznych w formacie GML, zgodnie ze schematem GML określonym w rozporządzeniu,
 - zawiadomień,
 - wykazów adresów budynków,
 - mapy punktów adresowych (rysunek),
 - zaświadczeń.

¹ Obiekt budowlany, który jest budynkiem w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej.

² Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego/decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Rys. Mapa punktów adresowych

Udostępnianiu podlegają zarówno dane obrazujące aktualny stan ewidencji, jak i dane obrazujące stan ewidencji na dowolny dzień po dniu jej założenia.

Interoperacyjność z innym rejestrami i systemami dziedzinowymi

W celu zapewnienia efektywnej wymiany danych pomiędzy ewidencją a innymi rejestrami i systemami dziedzinowymi została określona specyfikacja modelu pojęciowego danych ewidencyjnych (Rozporządzenie, 2012b). Na treść specyfikacji składają się:

- 1) schemat aplikacyjny ewidencji,
- 2) katalog obiektów ewidencji,
- 3) schemat aplikacyjny modelu podstawowego,
- 4) katalog obiektów modelu podstawowego.

Na opis każdego typu obiektu przedstawionego w schemacie aplikacyjnym składają się:

- 1) nazwa typu obiektu,
- 2) atrybuty obiektu,
- 3) role w powiązaniach między obiektami,
- 4) powiązania pomiędzy obiektami tego samego lub różnych typów, w tym:
 - a) relacje atrybutowe,
 - b) relacje przestrzenne i topologiczne,
 - c) relacje czasowe,
- 5) związki typu generalizacja – specjalizacja względem obiektów innych typów,
- 6) ograniczenia, w tym licznosc elementów.

Katalog obiektów zawiera definicje i opisy typów obiektów przedstawionych w schemacie aplikacyjnym, ich atrybutów oraz powiązań pomiędzy typami obiektów, występujących w jednym lub więcej modelach danych przestrzennych (schematach aplikacyjnych).

Wszystkie typy, atrybuty, powiązania, role powiązaniowe i operacje uwzględnione w katalogu obiektów są identyfikowane przez nazwę, unikalną w obrębie tego katalogu.

Model podstawowy przedstawia na najwyższym poziomie abstrakcji wspólne właściwości elementów świata rzeczywistego, objętych zbiorami danych, o których mowa w art. 4 ust. 1a i 1b ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Rozporządzenie, 2012a) w rejestrach publicznych wyróżnia się trzy typy obiektów, w tym obiekt przestrzenny, który jest reprezentowany m.in. przez punkt adresowy pochodzący z ewidencji miejscowości, ulic i adresów.

Ujawnionym w bazie danych ewidencji obiektom przestrzennym, oznaczającym: miejscowości, osie ulic oraz punkty adresowe, jest nadawany przez system teleinformatyczny, zarządzający tą bazą danych, identyfikator infrastruktury informacji przestrzennej.

Systemy teleinformatyczne stosowane do prowadzenia ewidencji muszą być wyposażone w mechanizmy umożliwiające przekazywanie do państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju nowych lub zmienionych danych ewidencji dotyczących adresów i ich lokalizacji przestrzennej, również z wykorzystaniem usług sieciowych.

Literatura

- Rozporządzenie, 2012a: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych ram interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych. Dz.U. 2012 r. poz. 526.
- Rozporządzenie, 2012b: Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 9 stycznia 2012 r. w sprawie ewidencji miejscowości, ulic i adresów. Dz.U. 2012 r. poz. 125.
- Ustawa z 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne. Dz.U. 2010 r. nr 193, poz. 1287.
- Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej. Dz.U. 2010 nr 76, poz. 489.

Abstract

The amendment of March 2010 to the Geodetic and Cartographic Law, in place of the current register of the real estate serial numbers introduced a new register – a state register of towns, streets and addresses, extending the range of previously collected data to spatial and descriptive data pertaining to towns and streets and addresses.

The Register of Towns, Streets and Addresses is a public register, which plays a major role in functioning of the State. This register together with a set of plates with serial numbers of buildings and a set of plates with the names of streets and addresses is a part of the national address system. Address data are increasingly used and they are an integral part of many public records and information systems, both public and private.

The information contained in the above mentioned register is available by network services in form of: electronic documents in GML format, notifications, lists of building addresses, address points maps, and certificates. The process of adaptation by municipalities of existing technical solutions and existing data to the requirements set out by the legislation in 2010-2012 is still in place.

Marcin Leończyk
marcin.leonczyk@gugik.gov.pl
www.gugik.gov.pl
tel. 22 661 83 41